

OMGEVINGSVISIE GOOISE MEREN

Nota Bouwstenen

Versie 17 april 2020

INHOUD

1. Inleiding

2. De kracht van Gooise Meren

- Goed leven in Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge leefkwaliteit
- Verbondenheid in de kernen met een uniek historisch en onderscheidend karakter
- Een natuur- en erfgoedparel
- Het hart van Nederland

3. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

4. Aandachtspunten voor de toekomst

- Een toekomstbestendige samenleving en woonomgeving
- Unieke kernen met eigen aandachtspunten
- Druk op de natuur- en erfgoedparel
- Toerisme en recreatie
- Regionale economische opgaven
- Leefbaarheid, veiligheid en gezondheid
- Energietransitie

- Bijlagen

Inleiding

- De Omgevingswet zou op 1 januari 2021 in werking treden, maar is uitgesteld. De einddatum waarop elke gemeente moet beschikken over een omgevingsvisie is gelijk gebleven (2024). De Omgevingswet wil een fundament bieden voor bundeling van het omgevingsrecht en integreert daartoe de gebiedsgerichte onderdelen van de huidige wetten in één wet met één samenhangend stelsel van planning, besluitvorming en procedures.
- De kwaliteit van de fysieke leefomgeving is in de Omgevingswet het leidende beginsel. De wet probeert tegelijkertijd deze kwaliteit te waarborgen en ontwikkelingen mogelijk te maken. Het motto 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit' wordt dan ook gezien als de essentie van de Omgevingswet.
- In deze wet is voor de visievorming met name de omgevingsvisie als planfiguur opgenomen. De omgevingsvisie geeft:
  - een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
  - de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
  - de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.
- De omgevingsvisie moet in samenhang gezien worden met twee andere instrumenten uit de Omgevingswet, te weten het omgevingsplan en de programma's. Gooise Meren heeft ervoor gekozen deze drie instrumenten tegelijkertijd op te pakken. Samen met de monitoring zijn dit de vier stappen van de beleidscyclus (zie afbeeldingen), waarlangs het beleid voor de fysieke leefomgeving continu actueel wordt gehouden.
- Dit is de Nota Bouwstenen voor de omgevingsvisie waarin op basis van de inventarisatie en analyse van het beleid, data, het gebied en participatie (sessie met de raad) de kracht van de gemeente, de aandachtspunten voor de toekomst en de ambities zijn beschreven. Deze zijn de vertaling van de uitgebreidere analyse. De kaarten (overigens nog niet compleet) laten de bestaande situatie zien en (nog) niet het beleid.

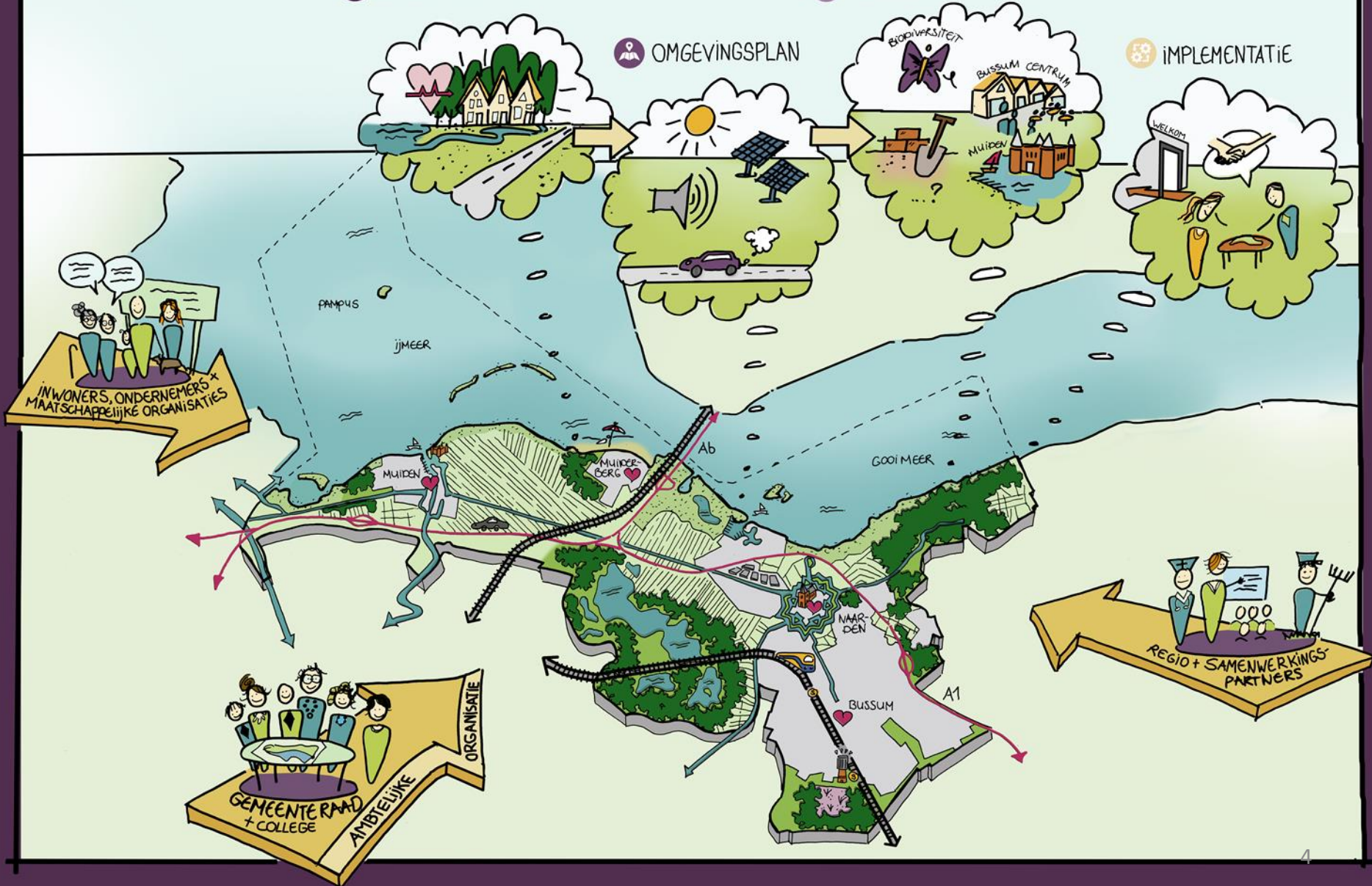
SAMEN AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET IN GOOISE MEREN!

👁️ OMGEVINGSVISIE

🛠️ PROGRAMMA'S

📍 OMGEVINGSPLAN

🔧 IMPLEMENTATIE

Continue beleidscyclus

1

Beleidsontwikkeling

- omgevingsvisie
- instructieregels
- omgevingswaarden

2

Beleids- doorwerking

- programma
- programmatische aanpak

3

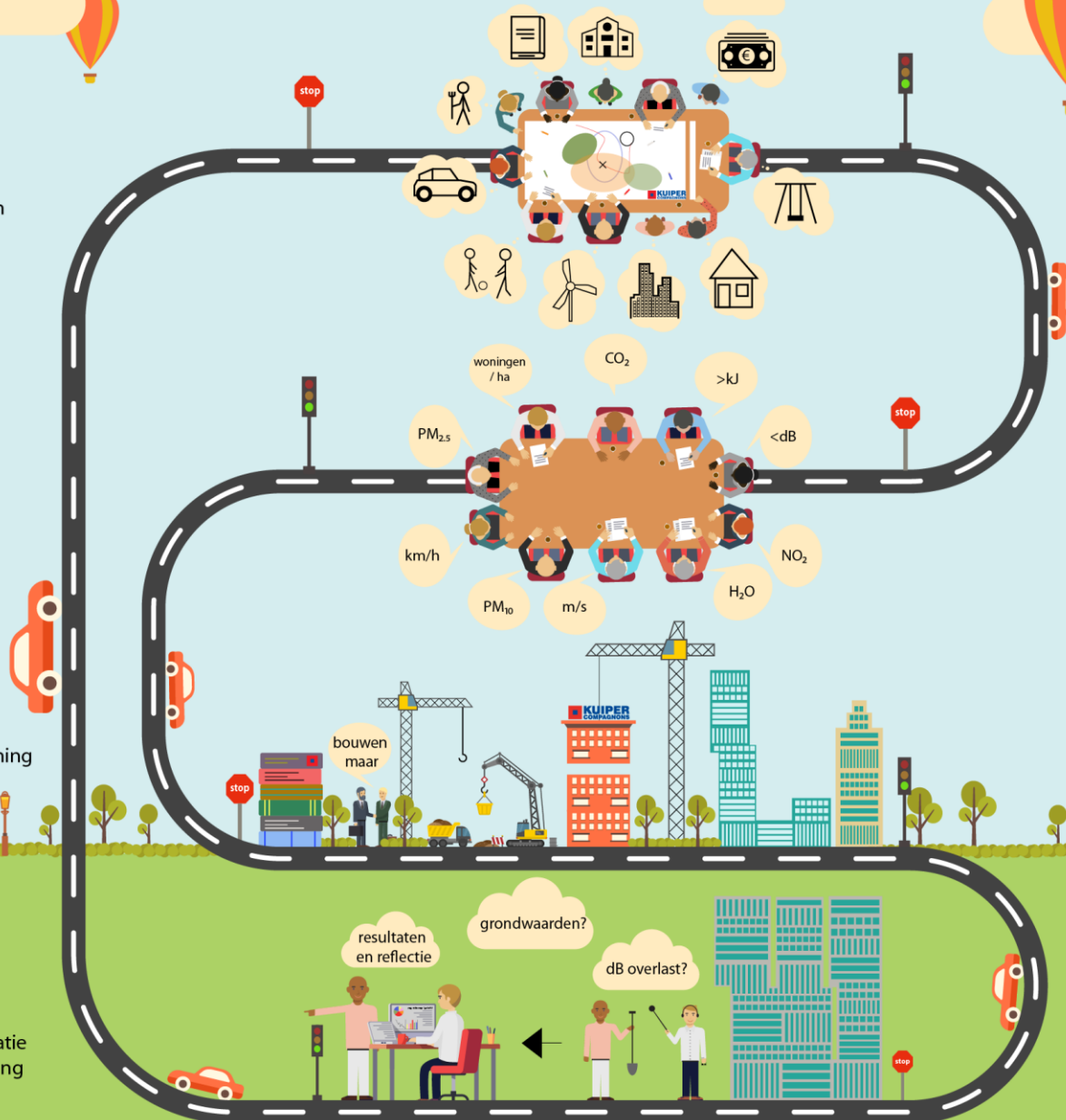
Uitvoering

- algemene regels
- projectbesluit
- omgevingsvergunning

4

Terugkoppeling

- monitoring en evaluatie
- toezicht en handhaving

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

Goed leven in Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge leefkwaliteit

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

Goed leven in Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge leefkwaliteit

- Gooise Meren is een aantrekkelijke woon- en verblijfomgeving in de Metropoolregio Amsterdam. Er bestaat in Gooise Meren een unieke combinatie van wonen, werken en welzijn: groen, creatief en monumentaal. Er is een breed scala aan culturele voorzieningen (musea, theaters en een filmhuis). Er zijn daarnaast veel verschillende voorzieningen voor de zorg en het onderwijs waaronder speciaal onderwijs.
- De gemeente Gooise Meren telt ruim 57.000 duizend inwoners verdeeld over 7.754 ha grond. Dit aantal stijgt naar verwachting naar ruim 59.000 inwoners in 2040. In de gemeente Gooise Meren is 22,2% van de woningen sociale huur, 14,9% particuliere huurwoningen en 62,9% koopsector. 68,2% van de woningen zijn verder eengezinswoningen.
- De gemiddelde inwoner van Gooise Meren heeft een hoog inkomen vergeleken met de rest van Nederland. Er is daarnaast een lage werkloosheid (3,4%) vergeleken met de rest van Nederland (3,9%). Verder is er een afname van de criminaliteit in de gemeente te zien.
- Inwoners en ondernemers krijgen veel ruimte voor initiatieven als kenners van hun eigen buurten. Daarnaast wordt ingezet op jeugdparticipatie bij het ontwikkelen van het beleid.
- Er wordt in Gooise Meren ingezet op preventie. Hierbij wordt voornamelijk ingezet op urgente preventieve thema's: mantelzorg; eenzaamheid; inclusie; jeugd en opvoeden.

- Bebouwd gebied

Legenda

BEBOUWDGEBIED

Stads en dorpsgezichten

- Stads en dorpsgezichten
- Rijksmonumenten
- industriefunctie
- winkelfunctie
- logiesfunctie
- kantoorfunctie
- bijeenkomstfunctie
- gezondheidszorgfunctie
- onderwijsfunctie
- sportfunctie
- celfunctie

- Kernen
- Bebouwing
- Bedrijventerrein
- Bebouwdgebied

gn gooisemeren

Nederhorst den Berg

0 500 1.000 2.000 Meters

Path: J:\619\107\50\3 Projectresultaat\Omgevingsvisie\Verbeelding\GIS\Concept 2\Visie

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

Verbondenheid in de kernen met een uniek historisch en onderscheidend karakter

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

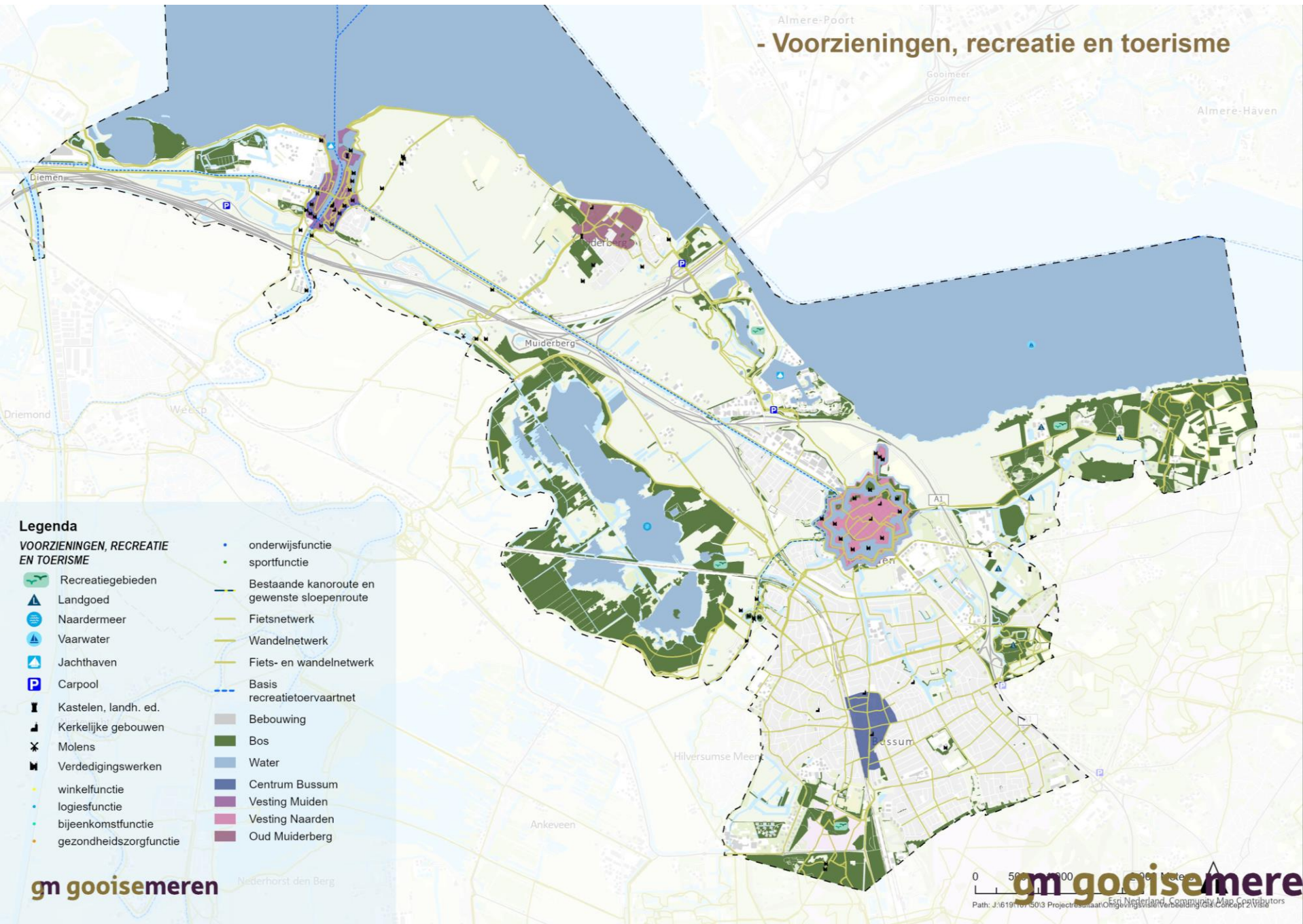
Verbondenheid in de kernen met een uniek historisch en onderscheidend karakter

- Sinds 2016 vormen de kernen Naarden, Muiden, Bussum en Muiderberg samen de gemeente Gooise Meren. Iedere kern heeft ondanks de fusie de eigen identiteit behouden en kwaliteiten behouden die elkaar goed aanvullen. Iedere kern heeft daarnaast zijn eigen sterktes die elkaar goed aanvullen:
  - het intieme en rustieke en uniek gelegen Muiderberg met zijn unieke kuststrook;
  - het levendige Bussum met een winkelhart waarin winkels, ambachtelijkheid, horeca, kunst/cultuur en groen zijn verweven. Het Spiegel is één van de oudste villawijken in Nederland en net als Bredius beschermd dorpsgezicht;
  - het beschermde dorpsgezicht Naarden Vesting met al haar voorzieningen, evenementen en schootsvelden
  - Muiden is eveneens een beschermd dorpsgezicht met de unieke troeven Muiderslot, Vesting, haven, de schootsvelden en Pampus.

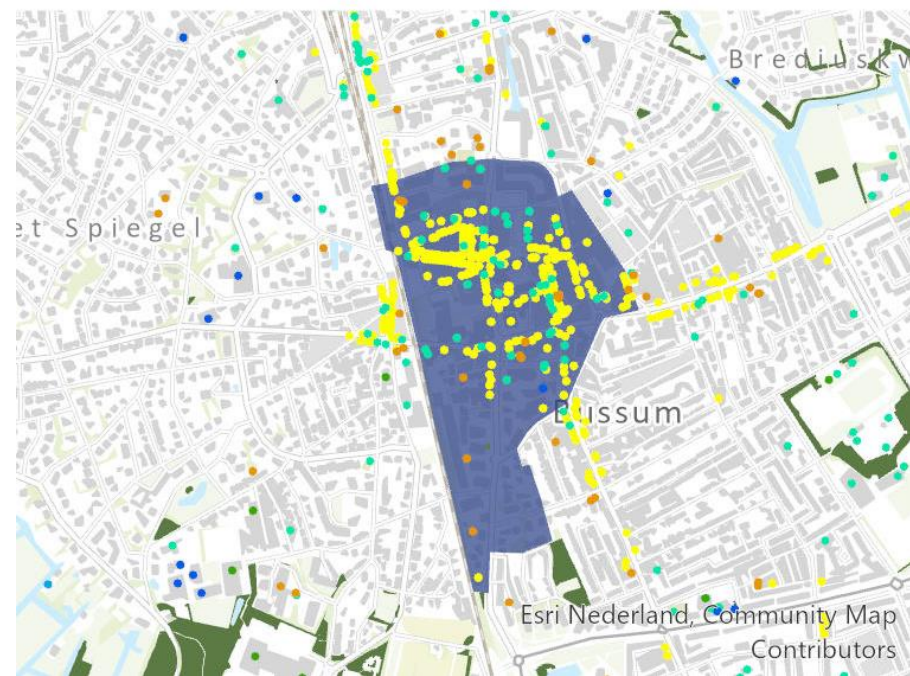
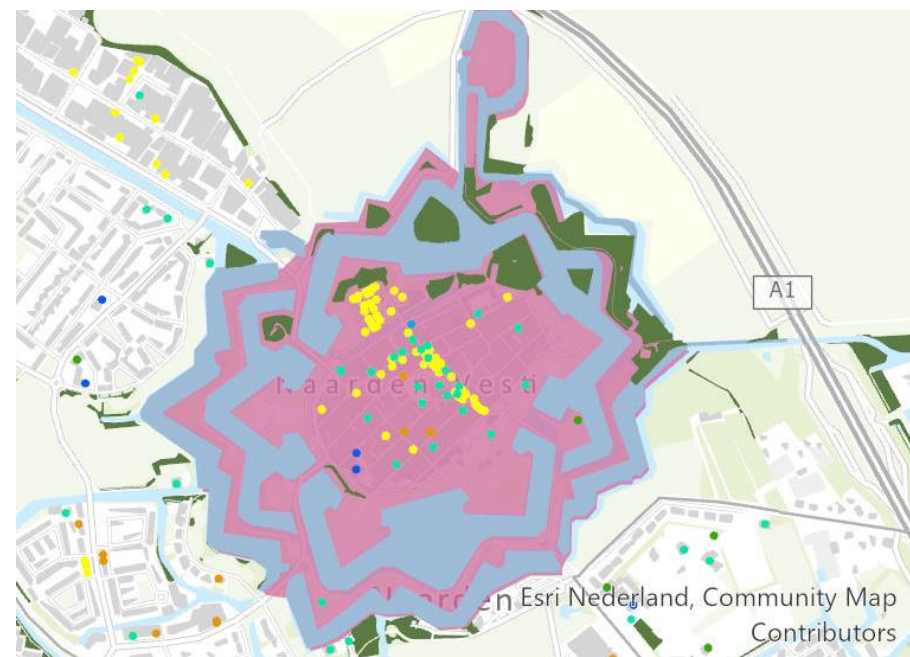

Almere-Poort

- Voorzieningen, recreatie en toerisme

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

Een natuur- en erfgoedparel

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

Een natuur- en erfgoedparel

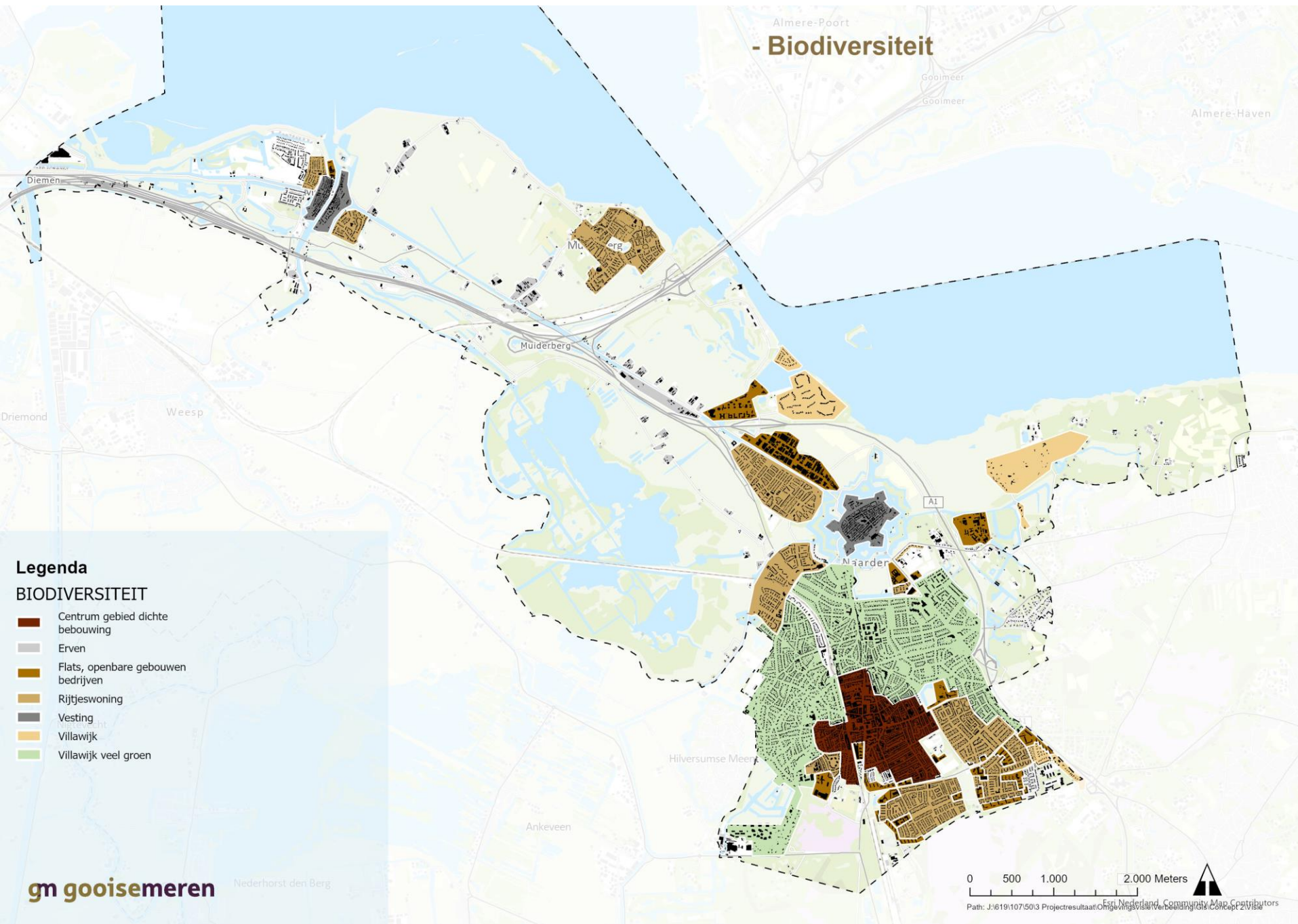
- Gooise Meren kent veel buitengebied met bekende meren zoals het Naardermeer, IJmeer en Gooimeer. Het Naardermeer was het eerste natuurmonument van Nederland. Door het vele water is er veel mogelijkheid voor waterrecreatie, zowel voor de kustzone als de binnenwateren. Ook de verschillende zwemstranden bieden plaats aan bijvoorbeeld watersportactiviteiten.
- Naast de meren kent Gooise Meren veel bossen (Naarderbos) en (veen)heides (Bussumerheide). Gooise Meren en regio Gooi en Vechtstreek zijn hiermee een belangrijk onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur en de Natura 2000-gebieden. Daarnaast is Gooise Meren onderdeel van de Hollandse Waterlinie.
- De rijke natuur bezit bijzondere diersoorten: de rietslang en de purperreiger
- Gooise Meren is geliefd onder toeristen en recreanten vanwege het rijke cultureel erfgoed, de natuur en het open landschap. Het toerisme groeit, er zijn meer buitenlandse toeristen en zakelijke toeristen. De promotie van het Muiderslot als Amsterdam Castle heeft daarnaast tot een grote stijging van het aantal bezoekers geleid. De waterlandtak is daarnaast een populair recreatiegebied.

- Biodiversiteit

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

Het hart van Nederland

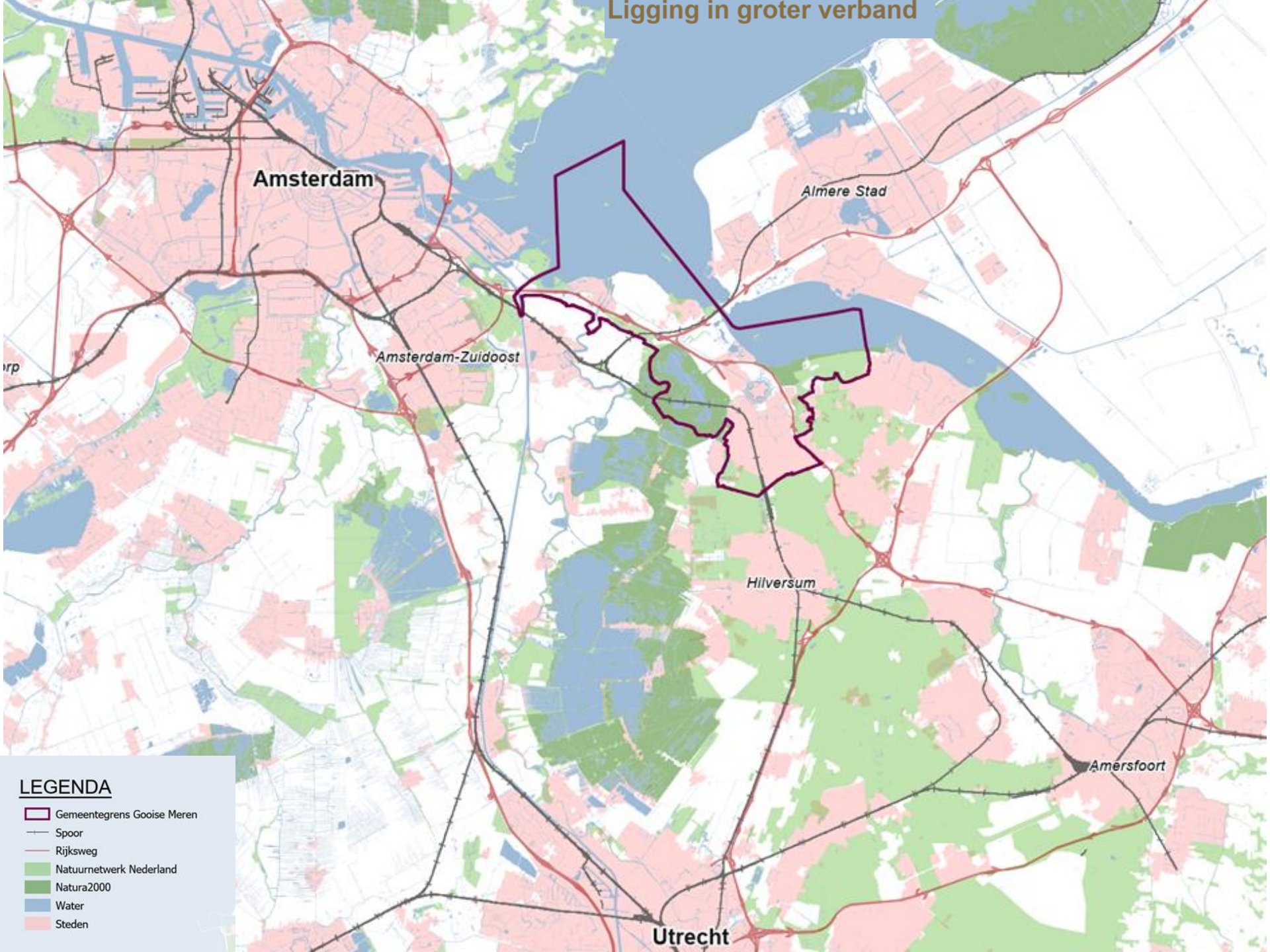

DE KRACHT VAN GOOISE MEREN

Het hart van Nederland

- Gooise Meren is centraal in Nederland gelegen en wordt omringd door grote steden zoals Amsterdam, Utrecht, Almere en Amersfoort. De gemeente is goed ontsloten en bereikbaar per weg (A1 en A6) en water en is een knooppunt van fiets- en wandelroutes. Daarnaast heeft Gooise Meren twee stations: Naarden-Bussum en Bussum Zuid. Het is daarmee een aantrekkelijke gemeente voor stedelijke gezinnen die ruimer willen wonen.
- De goede bereikbaarheid zorgt ook voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers. Dit geldt in het bijzonder voor bedrijventerreinen aan de A1.
- In de periode 2013 – 2016 is de A1 bij Muiden verlegd in zuidelijke richting en verbreed om een betere doorstroming van het verkeer te realiseren. De snelweg is door middel van een aquaduct onder de Vecht gelegd. Dit aquaduct is het breedste van Europa.

LEGENDA

- Gemeentegrens Gooise Meren
- Spoor
- Rijksweg
- Natuurnetwerk Nederland
- Natura2000
- Water
- Steden

- Infrastructuur

Legenda

TRANSPORTROUTE

- ▲ Verbinding Pampus
- Stations (NS)
- Jachthaven
- Carpool
- Spoor
- Openbaarvervoer
- Basis recreatietoetsnet
- Bestaande kano- en sloepenroute
- Provincie
- Rijk
- Hoofdwegen gemeente
- Fiets- en wandelnetwerk

Er is veel om trots op te zijn!

maar die kwaliteiten blijven niet vanzelf behouden...

Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

- Afname biodiversiteit – land en water
- Verdroging
- Verbeterde bereikbaarheid, maar ook grotere reisafstanden
- Vernieuwende (duurzame) mobiliteitsconcepten
- Toename aantal huishoudens - eenpersoons
- Vergrijzing en ontgroening
- Individualisering en eenzaamheid
- Toenemende (mantel)zorgondersteuning
- Effect luchtkwaliteit en geluidsoverlast
- Energietransitie
- Transitie naar circulaire economie
- Globalisering
- Digitalisering
- Diversificatie in woonwensen
- Verduurzamingsopgave in de gebouwde omgeving
- Klimaatverandering - hittestress, verdroging, wateroverlast

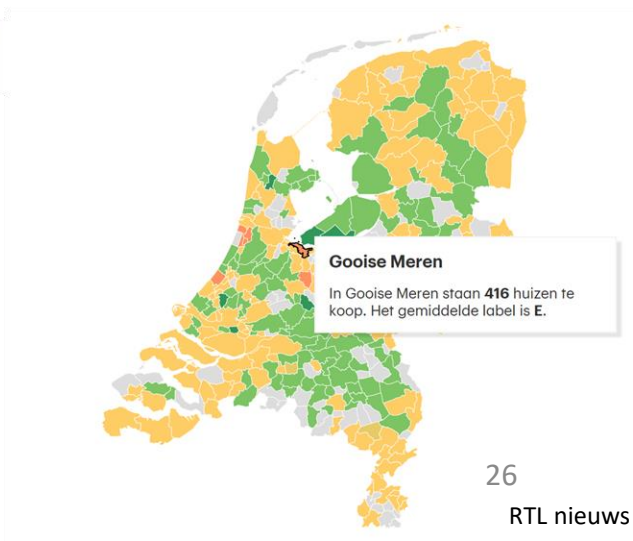
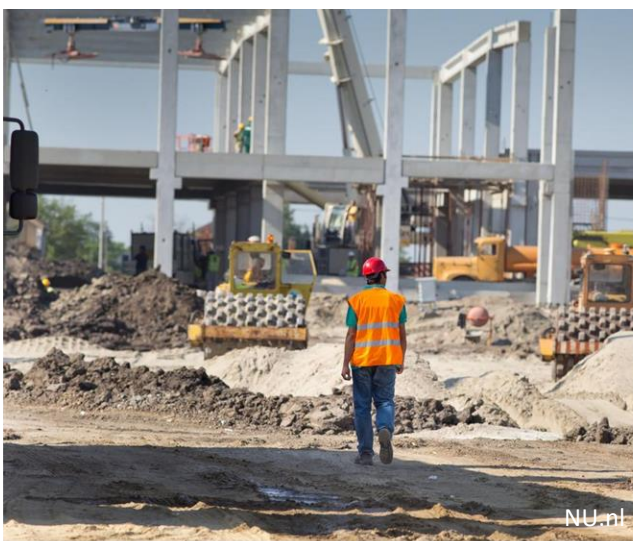
Deze trends werken in meer of mindere mate in op de gemeente Gooise Meren met mogelijk positieve en negatieve gevolgen voor de kernkwaliteiten van dien. Daarom moet beleid ontwikkeld worden om de genoemde kwaliteiten te behouden (zie volgende dia). Ook is er bestaand beleid dat nog moet worden uitgevoerd. Daarnaast betekenen ontwikkelingen als energieopwekking dat er nieuwe uitdagingen zijn die kwaliteiten toevoegen aan het palet van Gooise Meren. Dit samen levert een aantal aandachtspunten op.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Een toekomstbestendige samenleving en woonomgeving

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Een toekomstbestendige samenleving en woonomgeving

- Pagina 28: In de periode 2017 tot 2025 moeten er circa 2800 woningen gebouwd worden waarvan circa 350 sociale huurwoningen zijn. Dit gebeurt o.a. in de nieuwbouwprojecten De Krijgsman, Crailo, Keverdijk, Storkterrein, Bor-gronden, Bredius en de inbreidingslocaties zoals bijvoorbeeld stadskantoor Naarden, gemeentehuis Muiden, Scapinolocatie en Marienburcht Bussum. In Bussum moet er in de toekomst meer boven winkels gewoond worden.
- Er is momenteel een tekort aan sociale huurwoningen, betaalbare woningen en gelijkvloerse woningen. Er is te weinig aanbod en er ontbreken doorstroommogelijkheden. Muiderberg heeft in het bijzonder een tekort aan betaalbare woningen.
- Minder dan 20% van de woningen in Gooise Meren is betaalbare huur (huur tot €710,-) of koop (koop tot €200.000,-). Dit aantal moet in de toekomst stijgen tot 1/3 betaalbare woningen. Het nieuwbouwproject de Krijgsman bevat echter geen sociale (huur)woningbouw.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Een toekomstbestendige samenleving en woonomgeving

- Het aantal ouderen neemt toe. Dit vraagt om meer geschikte woonruimte voor deze groep. De ontgroening en vergrijzing zorgt voor een onevenwichtige bevolkingssamenstelling waardoor voorzieningen (verder) onder druk komen te staan. Het is een uitdaging Gooise Meren ook aantrekkelijk en toegankelijk te houden voor jongeren en jonge gezinnen. Betaalbare woningen en voldoende passende voorzieningen zijn hiervoor een voorwaarde.
- De terugloop van bestedingen aan niet dagelijkse boodschappen leidt tot leegstand en een afname van bezoek aan de kernen, wat gevolgen heeft voor de vitaliteit. Een andere mix van functies in en nabij het centrum van de kernen (naast winkels) kan bijdragen aan de vitaliteit.
- De gemeente heeft een belangrijke opgave om scholen te voorzien van huisvesting waarin leerlingen in een gezond en veilig leefklimaat onderwijs kunnen krijgen. Schoolgebouwen moeten gaan voldoen aan de eisen van de moderne tijd.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Unieke kernen met eigen aandachtspunten

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

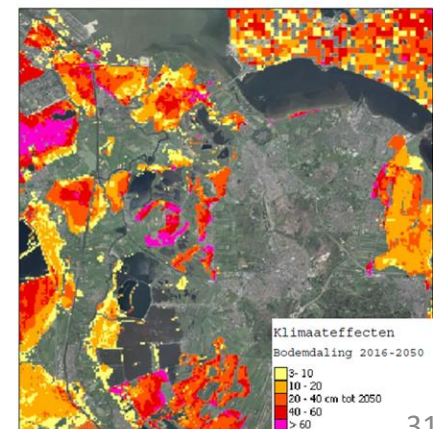
Unieke kernen met eigen aandachtspunten

- Het unieke karakter van iedere kern wordt benut voor economische kansen. Inwoners en ondernemers geven aan dat de kwaliteiten van de kernen verder versterkt kunnen worden.
- De uitdaging van de kern Bussum zit hem in het benutten van een compact en aantrekkelijk winkelgebied. Een gebied waarin winkels, ambachtelijkheid, nieuwe dienst- en zorgverlening, horeca, kunst/cultuur en groen zijn verweven, met ruimte voor ontmoeting en onderscheidend ten opzichte van de omliggende gemeenten.
- De uitdaging van de kern Naarden zit hem in de balans tussen wonen en aantrekkelijk houden met activiteiten en voorzieningen. Dit kan door in te zetten op cultureel bezoek, de beleving van de Vesting, voorzieningen voor goed wonen, bereikbaarheid OV en langduriger bezoek, parkeervoorzieningen bij het Speelpark, ontsluiting bedrijfslocaties, verduurzaming bedrijventerreinen.
- De uitdaging van de kern Muiden is het beter benutten van o.a. het Muiderslot, Vesting, haven en Pampus als recreatieve functies. Dit kan bijvoorbeeld door de betere bereikbaarheid met OV. Aandacht voor basisvoorzieningen en investeren in kwalitatieve detailhandel.
- De uitdaging van de kern Muiderberg is het benutten van unieke ligging en strandzone voor toerisme en recreatie met behoud van de rustieke sfeer. Betere bereikbaarheid met OV, behoud lokale voorzieningen (winkels, onderwijs, ontmoetingscentrum, horeca, zorg)
- Er wordt momenteel gewerkt aan programma's voor Muiden en Bussum centrum

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Druk op de natuur- en erfgoedparel

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Druk op de natuur- en erfgoedparel

- Een klimaatbestendige inrichting van de buitenruimte wordt als noodzaak gezien, omdat het klimaat verandert. Het groene karakter, het open landschap, zanderijen, weilanden en bossen blijven echter voor alles behouden. Groen staat hiermee bovenaan in het maken van afwegingen. Er is daarnaast een beperkte buitenruimte voor duurzaamheidsmaatregelen in Gooise Meren doordat veel gebieden natuurgebieden of Natura 2000-gebieden zijn.
- De openheid van landschap ten oosten van Muiden en rond Muiderberg moet behouden blijven. Boerenbedrijven moeten daarom zorgvuldig ingepast worden in het landschap. Het uitgangspunt hierbij is het behouden van het oorspronkelijke karakter van de boerenerven en een hoge kwaliteit van de bebouwing. Een aandachtspunt voor de toekomst is het tegengaan van de bodemdaling in veenweidegebieden onder andere door het waterpeil te verhogen. Het verhogen van het waterpeil heeft echter wel consequenties voor de bedrijfsvoering van de veeteeltbedrijven.
- De natuurgebieden van Gooise Meren kennen een (te) hoge stikstofdepositie, waardoor verzuring en vermesting plaatsvindt. Dat het Naardermeer een Natura 2000-gebied is waarin sprake is van een overschrijding, kan gevolgen hebben voor de mogelijkheden voor land- en woningbouw in de omgeving tot meer dan tien kilometer afstand.
- De biodiversiteit staat momenteel onder druk. Het landschap wordt daarnaast aangetast door het vergroten of aanleggen van wegen. Ook in het stedelijk gebied is de druk op de aanwezige natuurwaarden groot, terwijl het groen daar een belangrijke functie heeft voor de klimaatadaptatie (hittestress en wateroverlast) en de gezondheid (de opname van CO² en fijnstof en de beweegvriendelijkheid van de buitenruimte).

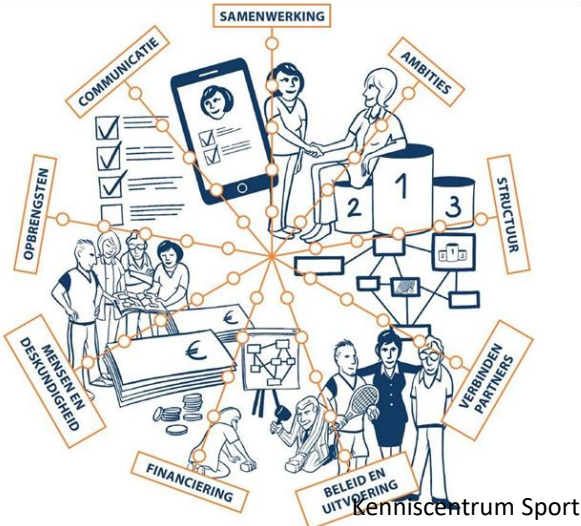
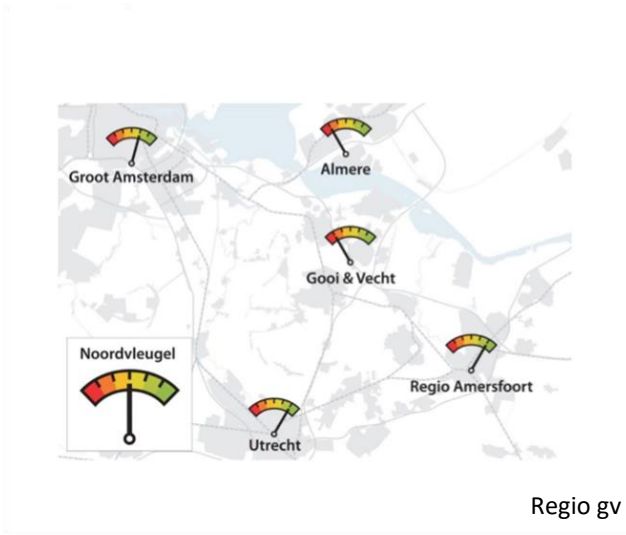
AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Toerisme en recreatie

- Het groeiende toerisme en recreatie levert druk op de natuur op. Het natuurbeheer en het bevorderen van de recreatieve voorzieningen moeten goed op elkaar worden afgestemd. Daarnaast zorgt het groeiende aantal toeristen voor meer vraag naar vaarroutes en aanlegmogelijkheden voor boten. Specifiek in Muiden. In deze kern bestaat daarom de wens van een binnenhaven voor passanten en inwoners. Een uitbreiding van het aantal vaarroutes heeft negatieve gevolgen op de natuurlijke inrichting van wateren.
- De toename van het fonteinkruid in het Gooimeer en IJmeer heeft een belemmerende werking op de waterrecreatie in deze gebieden.
- De Gooise kust is in potentie een mooi gebied. Door het ontbreken van onderlinge samenhang heeft het gebied nu echter nog geen bijzondere aantrekkingskracht op dagrecreanten ten opzichte van andere kustplaatsen langs het IJsselmeer en de Randmeren. Er moet goed nagedacht worden of het wenselijk is om gebieden te ontwikkelen voor het toerisme en evenementen.
- Een aandachtspunt is het beleid van de gemeente Amsterdam om toerisme te spreiden, wat effect heeft op Gooise Meren. De gemeente moet beslissen of deze bezoekers in de toekomst meer gefaciliteerd of juist geweerd moeten worden.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Regionale economische opgaven

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Regionale economische opgaven

- Het aantal arbeidsplaatsen in de Gooise Meren neemt af terwijl de beroepsbevolking stijgt. Dit heeft momenteel nog geen gevolgen voor de werkloosheid, omdat inwoners veel werken in Amsterdam/ Schiphol en Utrecht. Verder is er sprake van een onevenwichtige arbeidsmarkt. In Gooise Meren wonen veel hoogopgeleiden terwijl er een tekort is aan mensen een beroepsgerichte opleiding.
- Er is geen uitgeefbare ruimte voor formele bedrijfslocaties in de Gooise Meren. Daarnaast is er behoefte aan schuifruimte voor bedrijven en is er steeds meer vermenging van functies van bestaande bedrijventerrein door bijvoorbeeld de komst van sportscholen te zien. Hierdoor is een tekort aan bedrijventerreinen waar hogere milieulasten zijn toegestaan te ontstaan. Het tekort aan bedrijventerreinen kan er ook voor zorgen dat Gooise Meren te veel een wooneconomie wordt waarin overige economische activiteiten op de achtergrond raken.
- De bereikbaarheid staat onder druk op de langere termijn door de groeiende beroepsbevolking, de beoogde woningbouw en de afname van de werkgelegenheid in de eigen gemeente. Bereikbaarheid van Gooise Meren en haar kernen is daarnaast een cruciale factor voor de kwaliteit van het wonen en ondernemen in Gooise Meren. Belangrijke opgaven hierbij zijn goede bereikbaarheid met openbaar vervoer, verbeteren van de veiligheid rondom het spoor en op de lange termijn het wegnemen van belemmeringen van de spoorse doorsnijding.
- Het is niet makkelijk ondernemen aan de kust van Gooise Meren door beperkingen en bedreigingen (o.a. beschermde natuurgebieden, fonteinkruid, actiegroepen). Er moet goed nagedacht over een afwegingskader wat wel en wat niet mag.
- Er vinden in Gooise Meren relatief veel ongelukken plaats met fietsen en bromfietsen en met mensen uit de leeftijdscategorie 12 - 24 jaar en mensen uit de groep 'zwakke verkeersdeelnemers'. Het aantal verkeersongevallen neemt wel af vergeleken met voorgaande jaren.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Leefbaarheid

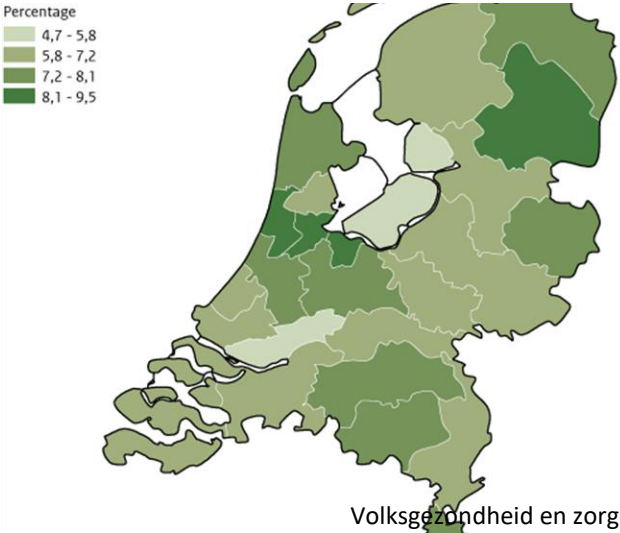
Bussumsnieuws

Veiligheid

Bussumsnieuws

Gezondheid

Energietransitie

Bussumsnieuws

Aeb Amsterdam

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Leefbaarheid

- De kwaliteit van de leefomgeving is hoog, maar staat onder druk. Bewoners ondervinden hinder van vliegverkeer, het spoor en de A1. In het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport Oostkant Amsterdam (MIRT) maakt de gemeente Gooise Meren zich daarom hard voor een toekomstscenario waarin verbetering van het openbaar vervoer voorop staat en waarin ondertunneling van de A1 als randvoorwaarde is voor eventuele capaciteitsuitbreiding van de snelweg.
- Om de kwaliteit van de leefomgeving te vergroten weert de gemeente Gooise Meren zwaar vrachtverkeer, onderzoekt het of de historische kernen Muiden en Naarden-Vesting autoluw gemaakt kunnen worden, kiest de gemeente voor beplanting die fijnstof absorbeert en past het geluidsarme wegverharding toe.
- Een aandachtspunt is dat er voldoende groen blijft in de kernen voor de hittestress, de wateroverlast en de opname van CO² en fijnstof.
- Nieuwe windmolens kunnen hinder opleveren voor omwonenden. In Gooise Meren zijn wegens wettelijke beperkingen echter slechts beperkte mogelijkheden voor windmolens.

Veiligheid

- Op bedrijventerreinen en in winkelgebieden staat de veiligheid in beperkte mate onder druk door criminaliteit en overlast. Zo wordt er overlast door groepen jongeren ondervonden.
- Verkeersveiligheid rondom scholen is een blijvend aandachtspunt. Daarnaast ervaren bewoners van Gooise Meren veel verkeersoverlast in buurt als het gaat om te hard rijden (18,6% veel overlast), parkeerproblemen (16,2% veel overlast) en agressief rijgedrag (5,3% veel overlast).

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Gezondheid

- De gemiddelde inwoner van Gooise Meren (Muiderberg 51%, rest van de gemeente 40%) beweegt te weinig. Om inwoners meer te laten bewegen moet er een omgeving worden gecreëerd die uitnodigt tot bewegen. Muiden heeft verder, vergeleken met de rest van de gemeente, een bovengemiddeld percentage zware drinkers en een groep (zeer) ernstige eenzame senioren.
- Het behoud van voldoende groen in de kernen is belangrijk voor de geestelijke en fysieke gezondheid en nodigt daarnaast uit om te bewegen.
- Uit de milieugezondheidsrisicokaart van het RIVM blijkt dat de nabij de snelwegen gelegen delen van de gemeente worden blootgesteld aan relatief hoge milieudruk. Aangezien dit tot een hoge ziektelast en vroegtijdig overlijden kan lijden, is dit een wezenlijk aandachtspunt.
- Aandachtspunt is dat met het oog op een gezonde leefomgeving de kernwaarden van de GGD zoveel mogelijk worden toegepast (zie bijlage)

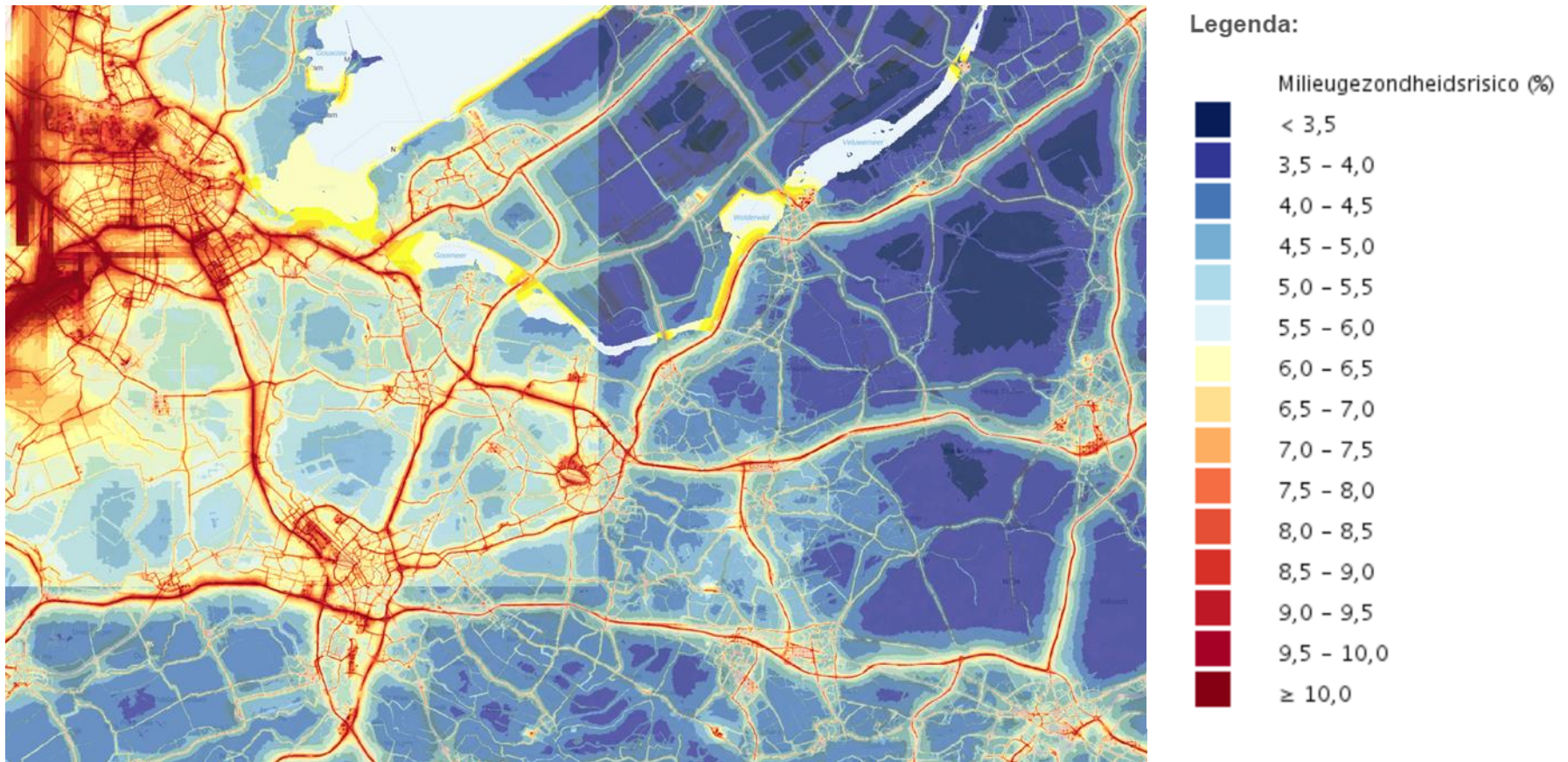

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Energietransitie

- Gooise Meren moet in de toekomst overgaan op hernieuwbare energie. Met de regio doet Gooise Meren een voorstel voor de energiemix in de Regionale Energiestrategie (RES). Door de vele natuurgebieden in de gemeente en cultureel erfgoed is er echter beperkte ruimte. Het gaat er dus om een compromis te vinden tussen het halen van de ambities doelstellingen op energiegebied en de landschapswaarden.
- De gemeente heeft daarnaast de opdracht om voor 2050 de gebouwde omgeving van het aardgas af te krijgen. Afhankelijk van wat per wijk de alternatieve warmtebron wordt, kan dit in meer of mindere mate een ruimtelijke impact hebben. Hiermee hangt ook het verduurzamen van gebouwen samen om klaar te zijn voor deze warmtetransitie.
- Veel oude gebouwen in Gooise Meren hebben een laag energielabel waardoor ze onvoldoende duurzaam zijn. 58 % van de woningen heeft een energielabel van D of hoger.
- De energietransitie heeft effect op de arbeidsmarkt en wat er in het onderwijs wordt gevraagd. Een tekort aan gekwalificeerd personeel kan leiden tot een vertraging van de uitvoering van de RES.

Milieugezondheidsrisico

U ziet de geschatte invloed van geluid en luchtverontreiniging op de gezondheid in 2016. Gemiddeld is zo'n 5 tot 6 %* van alle ziekte en sterfte in Nederland toe te schrijven aan milieufactoren.

BIJLAGEN

BELANGRIJKE FUNDAMENTEN

Wonen

- Woonvisie Gooise Meren 2017 – 2025 (2017)
- Woonvisie Regio Gooise en Vechtstreek 2016 - 2030

Economie

- Economische visie Gooise Meren 2040 (2017)
- Brondocument Economische visie - economische analyse, kansen en bedreigingen (2017)

Groen, Natuur en Cultuur

- Nota cultuurhistorie en landschap Muiden (2017)
- Visie buitenruimte Gooise Meren (2018)

Duurzaamheid

- Samen sneller duurzaam Gooise Meren (2015)

Overig

- Van Meren en Wegen Ambitiedocument Omgevingswet (2017)
- Duurzaam, sociaal, veilig en vitaal' Coalitieakkoord Gooise Meren 2018-2022 (2018)
- Veiligheidsanalyse 2017/2018. Rapport t.b.v. het integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 (2018)
- Strategisch accommodatiebeleidsplan (2018)
- Gebiedsvisie Centrum Bussum (2019)
- Omgevingsvisie NH2050 (2019)
- Nationale Omgevingsvisie (2019)
- De uitkomsten van de Regionale Omgevingsvisie, die nog in ontwikkeling is, zullen zo snel mogelijk ook worden opgenomen.

Omgevingsvisie NH2050

LEGENDA

- Bestaande kernen
- Grote woningbouwlocaties
- Industriegebieden
- Strategische reserveringen
- Ontwikkeling conform visie NZKG 2013
- Verzorgingsgebied stedelijke voorzieningen
- Groene geleiding tussen kernen
- Metropolaan landschap
- Grote werkgebieden
- Metropolaan OV netwerk
- Aanvullende OV verbinding
- OV bereikbaarheid t.b.v. sterke kernen
- Weginfrastructuur
- Aanvullingen op het wegnetwerk
- 'Doorgaand verkeer om de stad'
- 'Ring A10 als regionale verdeelweg'
- Aangewezen gebieden Wind op Zee
- Bestaande windparken
- Transportrichting duurzame energie (indicatief)
- Geothermie
- Potentiële warmte-/koudebronnen
- Ondergrondse opslag
- Glastuinbouw
- OCAP- CO₂ leiding (indicatief + planning)
- Draaischijf 'Nieuwe energie'
- Ruimte voor circulaire economie
- Centrum Greenports (NHN + Aalsmeer)
- Seedvalley (indicatieve begrenzing)
- Mainports
- Energy campus

NOORD-HOLLAND IN BEWEGING

Enkele data uit 'waarstaatjegemeente'

	Gooise Meren	Nederland
Werkloosheidspercentage	3,4%	3,9%
2018 ▼		
	Gooise Meren	Nederland
Woningen eengezins	68,2%	64,3%
2019 ▼		
	Gooise Meren	Nederland
Woningen meergezins	31,8%	35,7%
2019 ▼		
	Gooise Meren	Nederland
Voorraad sociale huurwoningen	22,2%	29,6%
2018 ▼		
	Gooise Meren	Nederland
Voorraad particuliere huurwoningen	14,9%	13,5%
2018 ▼		

- Hoogtekaart

Legenda

Gemeentegrens Gooise Meren

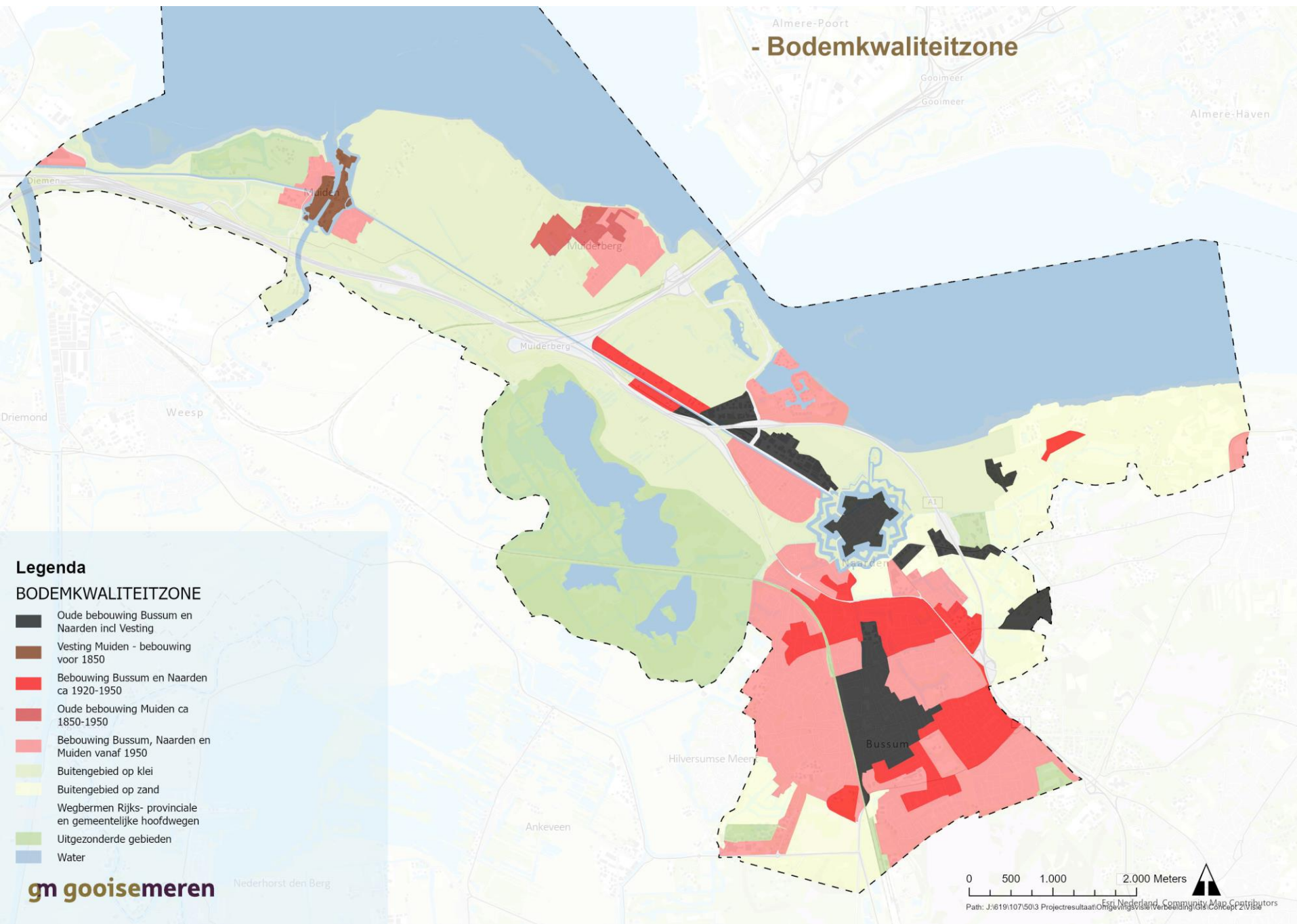
gm gooisemeren

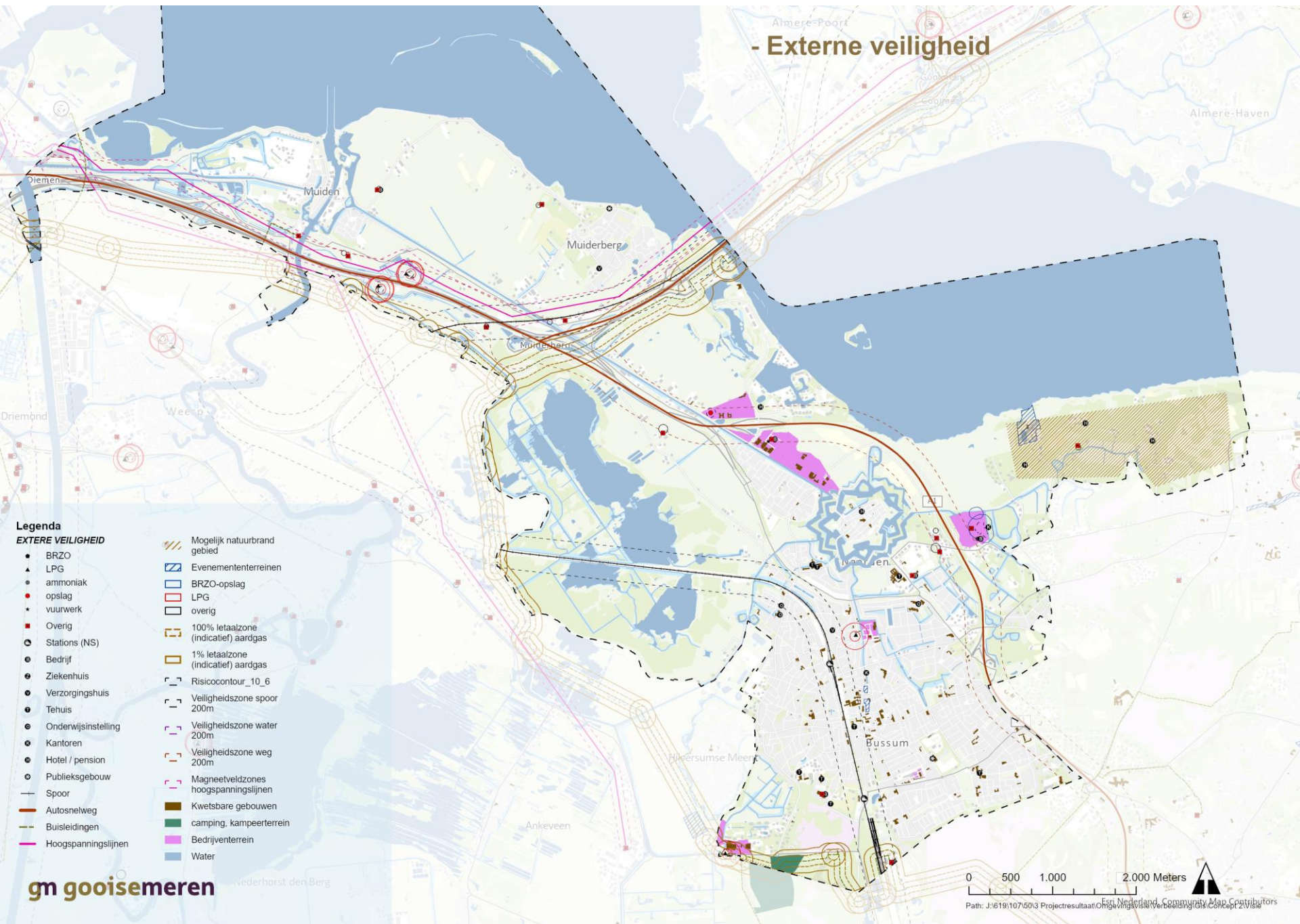

- Bodemkwaliteitszone

- Externe veiligheid

De kernwaarden voor een gezonde leefomgeving (bron GGD)

Woonomgeving	Kinderen groeien op in een rookvrije omgeving
	Roken is verreweg de belangrijkste oorzaak van sterfte en ziekte. Meeroken door kinderen heeft een nadelige invloed op de ontwikkeling van de longen en geeft een verhoogde kans op luchtweginfecties, op hoesten en het ontwikkelen van astma. De fysieke en sociale omgeving spelen een rol in tabakspreventie door te beschermen tegen meeroken en tegelijkertijd uit te dragen dat de norm 'niet roken' is. Genoemde maatregelen beperken ook de blootstelling van volwassen meerokers en ontmoedigen bovendien het roken. Ook rook van houtkachels, open haarden, terraskachels en vuurkorven bevat schadelijke en kankerverwekkende stoffen en kan tot overlast leiden. Mensen met bestaande luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, ouderen en kinderen kunnen eerder klachten ontwikkelen door blootstelling aan houtrook, ook bij kleine hoeveelheden.
	Voor iedereen zijn er -dichtbij en toegankelijk- aantrekkelijke plekken
	Waar we onze tijd doorbrengen heeft een belangrijk effect op onze kwaliteit van leven. Aantrekkelijke plekken bieden mensen gelegenheid te ontmoeten, ontspannen, bewegen en gezond te genieten. Wat aantrekkelijk is, is afhankelijk van de gebruikers en de verdere omgeving (bijvoorbeeld stad of platteland) en vereist maatwerk. Door de plekken voldoende dichtbij en voor iedereen, ook kwetsbare mensen, gemakkelijk toegankelijk te maken, kunnen zij goed gebruikt worden. Aantrekkelijk ingerichte plekken dragen bij aan het verminderen van de kans op eenzaamheid en stressgerelateerde klachten en dragen bij aan de fysieke fitheid, sociale cohesie en kwaliteit van leven.
Woonomgeving	De leefomgeving draagt bij aan een gezond gewicht
	Bijna de helft van de Nederlanders van 18 jaar en ouder heeft overgewicht en een op de drie beweegt weinig. Overgewicht hangt samen met tal van ziekten. Het risico op ziekten en aandoeningen zoals diabetes en hart- en vaatziekten wordt groter naarmate de buikomvang toeneemt. De leefomgeving bepaalt vaak direct of gezond gedrag mogelijk is. Het kan gezond gedrag bevorderen of juist belemmeren. In een obesogene omgeving eten mensen teveel en ongezond en bewegen te weinig. Dit draagt bij aan het probleem van overgewicht. Door de leefomgeving zo in te richten dat een actieve leefstijl (zoals fietsen, traplopen, buitenspelen) wordt gestimuleerd en dat gezonde voeding de makkelijke, logische keuze is, worden problemen rond overgewicht tegengegaan. Het gaat daarbij ook om zaken als een gezond voedingsaanbod op en rond scholen, sportterreinen en andere gemeentelijke voorzieningen.

De kernwaarden voor een gezonde leefomgeving (bron GGD)

Wonen en druk verkeer zijn gescheiden
Intensief verkeer geeft veel lawaai en luchtverontreiniging. Langdurig verblijven nabij drukke wegen (bijv. woning, school, kinderdagverblijf, verzorgingshuis) geeft een verhoogd risico op hart- en vaatziekten en luchtwegaandoeningen. De groei van kinderlongen op dergelijke plekken blijft achter. Het horen van te veel of ongewenst geluid kan niet alleen onprettig zijn, het kan ook gezondheidsschade toebrengen. Zo slapen sommige mensen slecht vanwege geluidsoverlast of krijgen ze een hoge bloeddruk en kan geluid de kans op een hartinfarct vergroten. Drukke verkeerswegen kunnen daarnaast ook een geografische barrière vormen en leiden tot (verkeers)onveilige situaties.
Functies (wonen, werken, voorzieningen) zijn goed gemengd, overlastgevende bedrijven staan op afstand
Een goede menging van functies zorgt voor een prettige woon- en werkomgeving gedurende de hele dag. In een buurt waar wonen, werken en een gevarieerd aanbod van voorzieningen (op het gebied van zorg, winkelen, ontspanning, ontwikkeling) goed gemengd zijn, wordt meer bewogen omdat zij lopend of met de fiets bereikbaar zijn. Dit zorgt er voor dat meer mensen de auto laten staan (en dus minder luchtverontreiniging, geluidsoverlast en verkeersproblemen). Goede functiemenging draagt tenslotte bij aan levendigheid en het ontmoeten van buurtgenoten. Woningen kunnen de ontwikkelingsruimte voor industriële of agrarische bedrijven beperken. Dergelijke bedrijven kunnen (bijv. door uitstoot van geur, geluid, stoffen) overlast, veiligheidsrisico's en gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Dienstverlenende en MKB-bedrijven zoals bijv. detailhandel kunnen de levendigheid van een buurt juist vergroten en zorgen voor werkgelegenheid, waarbij aandacht voor de 'menselijke maat' van belang is om overlast te voorkomen.

De kernwaarden voor een gezonde leefomgeving (bron GGD)

Mobiliteit	Actief vervoer (lopen en fietsen) is in beleid, ontwerp en gebruik de standaard
	Lopen of fietsen in plaats van met auto of OV is gezonder en beter voor de omgeving. Dit moet centraal uitgangspunt zijn in beleid en ontwerp. Door voor dagelijkse verplaatsingen, naar werk, school en winkel, te fietsen en lopen kan iedereen voldoen aan de nationale beweegnorm. Hierbij is het nodig oog te hebben voor de behoeften van kwetsbare groepen zoals ouderen, kinderen en mensen die niet goed ter been zijn. Voor langere afstanden kan dit in combinatie met OV. Dat maakt fitter en voorkomt onder meer overgewicht en stressgerelateerde klachten. Uitstoot en lawaai van gemotoriseerd verkeer wordt voorkomen met daardoor minder hinder, hart- en vaatziekten, luchtwegaandoeningen en longkanker. Actief vervoer heeft geen negatieve invloed op het klimaat. Niet parkeren op straat en minder auto's geven bovendien ruimte voor een aangename leefomgeving.
	Tussen kernen zijn goede (e-)fiets- en OV-verbindingen
	Met goede verbindingen voor (elektrische) fiets en openbaar vervoer tussen kernen (wijken, steden, dorpen) is autogebruik veelal onnodig. Een goede OV- en fietsverbinding tussen kernen stimuleert het lopen en fietsen in de nabije omgeving. Minder automobiliteit voorkomt uitstoot en lawaai van gemotoriseerd verkeer met daardoor minder hinder, hart- en vaatziekten, luchtwegaandoeningen en longkanker. Het heeft minder negatieve invloed op het klimaat en draagt ook bij aan een gezonde woonomgeving. Voorwaarde is wel dat het OV-netwerk goed toegankelijk is voor iedereen, ook ouderen en mensen die minder goed ter been zijn. Om (e-)fiets en OV een alternatief voor dagelijks vervoer over de middellange afstand te laten zijn, moeten zij elkaar goed aanvullen. OV-verbindingen kunnen directer en sneller wanneer er goede fietsvoorzieningen zijn bij haltes en stations, zoals veilige fietsenstallingen, en goed aansluiten op het fietsnetwerk van bijvoorbeeld fietssnelwegen.

De kernwaarden voor een gezonde leefomgeving (bron GGD)

Gebouwen	Het binnenklimaat is prettig en gezond
	Mensen zijn veel in gebouwen en circa 70% van de tijd in hun eigen woning. Daarom is het voor iedereen belangrijk dat het binnenklimaat prettig en gezond is. Hetzelfde geldt voor gebouwen zoals scholen, kinderdagverblijven, verpleeg- en verzorgingshuizen. Door zorg te dragen voor een prettige temperatuur en luchtvochtigheid, voldoende rust in het gebouw en een goede binnenluchtqualiteit, kunnen gezondheidsklachten die samenhangen met het gebouw worden voorkomen. Het gaat om klachten als vermoeidheid, hoofdpijn, sufheid en slaperigheid. Ook irritatie van ogen, neus en keel treedt op. Systemen voor ventilatie, verwarming en zonwering moeten eenvoudig te bedienen en onderhouden zijn. Schadelijke stoffen zoals koolmonoxide en asbest horen niet in een gezond gebouw. In een prettig gebouw kan men zich bovendien ontspannen en tot rust komen. Daarbij helpt een aangename zijde.
	Minimaal één zijde (gevel) van een woning is aangenaam
	In dorpen en steden biedt de straat (met daarop aanwezig verkeer en aan de straat gelegen bedrijvigheid) naast positieve effecten ook vaak onrust, lawaai en luchtverontreiniging. Minimaal één zijde die rustig is, waar geen geur of geluid van bijvoorbeeld horeca overheerst en met een prettig (zo mogelijk natuurlijk) uitzicht en/of buitenruimte vergroot het wooncomfort. Minder luchtverontreiniging en lawaai beperkt het risico op hinder, hart- en vaatziekten, luchtwegaandoeningen en longkanker. Rust en een natuurlijke omgeving bieden betere mogelijkheden om te ontspannen en te herstellen. Een natuurlijke omgeving maakt bovendien klimaatbestendig(er): het kan helpen warmte te dempen (tegen hittestress), wateroverlast te voorkomen en is goed voor de biodiversiteit.
	Er zijn voldoende betaalbare levensloopgeschikte woningen
	De vergrijzing en de wens om langer thuis te blijven wonen hebben gevolgen voor de woningvoorraad en inrichting van buurten. Zo verdubbelt het aantal ouderen (65 jaar en ouder) tot 2040. Dit betekent overal toenemende behoefte aan geschikte woningen voor ouderen. Een levensloopgeschikte woning is een zelfstandige woning die geschikt is (te maken) voor bewoning in alle levensfasen, met minimale fysieke inspanning en minimale kans op ongevallen. Op die manier kunnen ouderen of mensen met een lichamelijke beperking prettig en comfortabel wonen. Men hoeft niet noodgedwongen bestaande sociale contacten te verbreken en de vertrouwde sociale omgeving te verlaten. Door de directe woonomgeving goed in te richten worden ouderen of mensen met een beperking ondersteund om gezond te leven, sociale contacten op te doen en langer zelfstandig thuis te blijven wonen. Het gaat dan bijvoorbeeld om veilige en aantrekkelijke wandelroutes naar voorzieningen voor dagelijkse behoeften, activiteiten en zorg.